

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETESI ÁR:

Egész évre . . . 12 kor. Negyedévre . . . 3 kor.
Félévre . . . 6 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő:

BITTERMANN SÁNDOR.

Kiadótulajdonos:

BITTERMANN NÁNDOR.

Hirdetéseket és nyiltéri közleményeket

a kiadóhivatal vesz fel és azok előre fizetendők.
MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PENTEKEN.

Közös konyha.

Zombor, 1907. szept. 23.

Az általános drágaság és a cselédnyomoruság mindinkább elviselhetetlenné válik főleg az ugynevezett *lateiner* osztályhoz tartozó családokra.

A család fő jövedelme állandóan ugyanazon keretekben mozog: nem fokozható ugyanolyan arányban, ahogy a piac drágul s a cselédbér emelkedik s a drága, de rossz cseléd arcátlansága a háznak erőtlen asszonyával szemben immár határt nem ismer.

A jövedelem fokozása közsegély útján az ország sulyos gazdasági helyzetében nem remélhető; a cselédség packázó fellépése ellen pedig a cselédtörvény és a rendőri hatóság kellő védelmet nyújtani képtelen.

Ily körülmények között a szóban forgó családok nyilvánvalólag

csak az önsegélyben kereshetik és találhatják meg helyzetük javításának kulcsát. Segíts magadon s az isten is megsegít.

Mivel pedig értelmiségi osztályunk anyagi boldogulása eminenter országos érdek is, mert csak nyomasztó gondoktól ment értelmiség fejtheti ki egész teljességében munkerejét a haza szellemi és anyagi felvirágoztatása szolgálatában: örvendünk kell minden mozgalomnak, mely az önsegély eszközeinek felhasználásával igyekszik elgátolni azokat a nyilasokat, melyekből a gond és nyomoruság árja szakad az ember nyakába.

Az önsegély egyik hathatós eszközének bizonyult a kettős nyavalya ellen már az első bátortalan kísérlet alkalmával a közös konyha intézménye. A riasztó hírek, melyek ellenőrizhetetlen forrásból, de annál érthetőbb okból és célzattal

kelnek szárnyra az első ilyen intézmény, a nagybecskereki közös konyha csődjéről, nem bizonyultak valóknak.

Ellenkezőleg a személyes tapasztalatok, melyeket az érdekeltek kiküldöttei szereztek és hoztak magukkal róla, mindenütt hatalmas lökést adtak hasonló intézmény létesítésére irányuló mozgalomnak, úgy hogy alig mulik el hét, hogy itt vagy ott egy újabb közös konyha felállításáról ne értesülénk.

Bizonyos, hogy mint minden téren, azonképen itt is megvannak a kezdetnek nehézségei és hibái. A kezdet nehézségei azonban az intézmény működésének megindulásával hova-tovább maguktól elenyésznek, a hibákat pedig a működés közben szerzett tapasztalatok könnyű szerrel megigazíthatják.

Igy pl. a nagybecskereki kö-

Visszapillantás

a zombori iparos dalárda 20 éves multjára.
(Vége.)

Lett erre tanulás olyan, hogy még a legmegátalkodottabb dalárdistának is sok volt. A dalárda ekkor 60-nál több tagot számlált, elsőrendű hanganyaggal rendelkezett, különösen tenoristákban. A próbák mintegy két hónapon keresztül folytak naponta; két szobában egy-egy szólam zongora és hegedű mellett, a folyosón egy szólam hegedűvel tanult, a tenor-szekund pedig az udvaron adta a szerenádót naponta, a környékbeli lakóknak nem csekély öröme.

Kikindára megérkezvén, némi szomorúság fogta el a dalárda tagjait, midőn látták, hogy valamennyi versenyző egyesület zászlóval jelent meg, csak éppen a zombori iparos dalárda nem, mert zászlaja még nem volt. Kétszeres lett az öröm, midőn a versenybíróság egyhangú ítélete alapján a főversenyben megnyerte az első díjat, egy ezüst babékoszorut, ugyanakkor a szabadon választott versenyben is első helyre minősített, nehogy azonban egyazon dalárda két díjat nyerjen, az ezüst serleget más egyesületnek adta a bizottság.

Ez alkalommal szerepelt először nyilvánosan a dalárda jellegéje, melynek szövegét és zenéjét Dr. Horváth Ákos országos hírű zeneszerző írta. A verseny 1897. június 6. és 7. napjain folyt le. A dalárda elnöke akkor Czedler János, igazgatója Schick Rezső, karmestere Lévai Nándor volt.

E szép siker után egyideig folytonos emelkedés jellemezte a dalárda működését, a következő 1898. év azonban kedvezőtlen kilátások között indult meg. A dalárda a régi népkörbe lépett be, mégis a népkörrel együtt anyagilag mindegyre kedvezőtlenebb helyzetbe jutott. A pénztár ugyanis a kikindai kirándulás, valamint a dalárda zongorájának költséges átalakítása következtében meglehetősen kimerült s a dalárda tagjai között lábra kapott sajnálatos surlódások sem váltak javára az egyesületnek. Így állott a dalárda ügye, midőn a népkör 1899-ben kimondotta a feloszlást.

A sokat hányatott dalegyesület ekkor ismét hajléktalanná vált. A népkör feloszlása után Lévai Nándor karmester lemondott; a dalárda nem csüggedő tagjai ekkor Szigeti Istvánnal élükön az ipartestülethez folyamodtak, ahonnan támogatást is nyertek, amennyi-

ben nevezett testület a „Három baltához” címzett fogadóban adott helyiséget az énekpróbák céljaira.

Karmesterré ekkor Milesinszki Alajost választotta az egyesület, kinek vezetése alatt a dalárda ismét akcióba lépett, amennyire szűkös viszonyai megengedték. Három baltája is volt ekkor az egyesületnek, de nem volt fája amit velök aprítson, úgy, hogy a farsangi dalestélyre január hóban fütetlen szobában készültek, de mégsem fáztak, mert felmelegítette őket a magyar nóta.

1900. tavaszán végre ismét jóra fordult a dalárda sorsa. A népkör romjain felépült iparoskörrel ugyanis szerződésre lépett s annak helyiségébe költözködve azóta folytonos működésben van. Ez év óta a dalárda élén mint elnök Tantner Ottó áll; a dalárda igazgatója 1900-tól 1904-ig Szigeti István, annak lemondása óta Gruda Pál, a karmester félvi megszakítással, — mely idő alatt Marschall Béla látta el a karmesteri teendőket, — szintén 1900. év óta Szántó Károly. Tantner Ottó elnöksége alatt a dalárda folytatta azon tartalmas működést, mely korábban a kikindai verseny idejében öltött legnagyobb arányokat

zős konyha egy nagy hibáját, hogy kis családi konyha módjára napról-napra kicsiben a drága helyi piacról szerzi be napi szükségleteit, a temesvári újabb közös konyha már helyreütötte azzal, hogy szövetkezeti alapon szerzett nagyobb kezdőtőkékével mindjárt kezdetben minden cikkben kötések útján nagyban s épen ez oknál fogva jóval olcsóbb áron biztosította szükségleteit.

A mi szavunk csak biztatás, csak buzdítás lehet azokhoz, kik a zombori közös konyha érdekében fáradoznak. Ha jól megalapozzák az intézményt s arravaló kezekbe teszik le a vezetést, a közös konyha áldás lesz számos, ezidőszerint nehéz gondokkal küzdő családra s ez áldásért valamennyi hálás szívvel fogja majd visszaáldani a derék kezdeményezőket.

Előre hát bátran és okosan! A bátrakhoz áll a szerencse s az okosság osztályrésze a siker.

rs.

A választói reform. A „P. Lloyd” jelenti, hogy gróf Andrássy Gyula belügyminiszternek eltökélt szándéka, hogy a választási reformra vonatkozó javaslatokat az őszi budgetvita folyamán föltétlenül a képviselőház elé terjeszti. A javaslatok az általános szavazati jogra és a választókerületek beosztására vonatkoznak. A belügyminiszter a javaslatok lényeges tartalmáról véglegesen határozott, de azok még sem megszővegezve ninesenek, sem a minisztertanács elé nem kerültek s így természetesen előzetes szente-

sítés elé sem terjeszthette tervezetét a belügyminiszter. Azt a tervet, hogy a választási reform tervezetét ankét elé boesássák, eljuttették, minthogy ezt a kérdést elméletileg is, a gyakorlatban is az egész világon tisztázták s minden politikus megalkothatta felőle véleményét. A választókerületek beosztására vonatkozó statisztikai adatokat, melyeket még gróf Tisza István gyűjtött, a belügyminiszter tetemesen kiegészítette s a megalkotandó javaslat körvonalait már szilárdan megvonta. Ma már általában csak a javaslatok szövegezése van hátra, amit az eddigi előkészületek után rövid idő alatt elvégezhetnek. A belügyminiszternek az a szándéka, hogy a választási reformról szóló javaslatokat a lehetőség legrovidebb idő alatt a parlament elé terjessze, megváltozhatatlan.

Szabadságolt honvédek. Az ideai nagygyakorlatok befejezésével szokatlan dolog történt. Több mint nyolcezer olyan honvédbakát és vagy kétezeröt száz honvédhuzárt, akik csak a múlt év augusztus elején vonultak be, összesen tizennégy hónapi szolgálat után szabadságolták. A szokatlan eljárásnak az az oka, hogy ezek a honvédek tulajdonképpen az 1905. évi évfolyamhoz tartoztak, de az ex-lex miatt csak 1906 nyarán vonultak be. Ha a honvédek tovább szolgálnak, úgy október elsején az ujoncokkal együtt három évfolyam is lett volna fegyver alatt. Ezt elkerülendő, az 1905-ös évfolyamot tizennégy hónapi szolgálat után szabadságolták. Honvédtisztek szerint a tizennégy hónapi szolgálat teljesen elegendőnek bizonyult és a szabadságolt honvédek épp oly jó katonák, mint két évet szolgált bajtársaik.

Tisztviselői otthon — és a közös konyha.

A zombori tisztviselők fogyasztási szövetkezete folyó hó 16-án értekezletet hívott össze a Zomborban létesítendő „közös konyha” tárgyában.

A szövetkezet ezzel az intézménnyel azt kívánta elérni, hogy a *szerenyebb javadalmazású tisztviselők*, a jelenlegi mostoha viszonyok között, könnyebb megélhetési módhoz jussanak.

1905. május 18-án a kaszinói és bezdáni dalárdával résztvettünk a Schweidel-szobor leleplezésén, 1906-ban a függetlenségi kör zászlószentelésén, ugyanezen év júliusában Apatinban rendeztünk dalestélyt az ottani dalárda javára, októberben pedig a bezdáni dalárda 10 éves jubileumán vettünk részt egy számmal.

1906-ban, midőn az iparoskör beolvadt az ipartestületbe, a dalárda ismét új helyiségbe, az ipartestületnek ezen házába költözött, melyben jelenleg ünnepélyünket tartjuk s ez idő óta az ipartestületben, mely mindenkor segítő kezét nyújtotta a dalárda felé, ma is szíves házigazdáját tiszteli egyesületünk.

A dalárda nemcsak köteles hálából, de bármely alkalommal hivatásánál fogva is szíves készséggel rendelkezésére áll tudásával egy a társadalomnak, mint más jötevőinek. Így az ipartestületnek házavátását is magára vállalta s 1906. augusztus 20-án, városunk vezetőférfiai s az össziparosság jelenlétében fényes házavató ünnepélyt rendezett, mely alkalommal a dalárda műsorába illesztve az ipartestülettel egyetértőleg felkért Petényi

Az értekezlet igen válogatott volt, s azon magasabb rangú tisztviselők, ügyvédek, orvosok stb. is résztvettek, ami a legelelantsabb bizonyítéka annak, hogy a közös konyha égető szükségé vált nemcsak a kisebb javadalmazásu, hanem a magasabb rangú tisztviselőkre, sőt az egész értelmi osztályra nézve is.

A fogyasztási szövetkezet elnöke, Inhoff József ur ismertette a közös konyha célját, — s nagyon helyesen cselekedett akkor, amidőn kifejtette mindazon nehézségeket, amelyekkel a közös konyhának megvalósítása jár; s hogy szükségesnek mondotta azt, hogy a berendezési költségek fedezése céljából tőke gyűjtessék, — és óvva figyelmeztetett arra, hogy csak szerény körben mozogjon az intézmény, nehogy deficit jelentkezék és a vállalat kudarcot valljon.

Ezzel Inhoff ur nemcsak az elnöki kötelességet teljesítette, hanem mint szakember szívességet is tett, amidőn bőséges tapasztalatait a tájékozatlanokkal is közölte.

Az értekezleten résztvevőknek előkelőbbjei az elnöknek ezen intelmét pessimizmusnak nyilvánították és kimondták, hogy a közös konyha különítessék el a fogyasztási szövetkezettől.

Ezzel a ténnyel azonban a szóvivő urak nem a tisztviselők fogyasztási szövetkezetét, hanem az összes, *szerenyebb javadalmazásu és kényszerűségből* mozgolódó tisztviselőket — a maguk köréből kizártak.

Mert tudnunk kell azt, hogy míg a létesítendő intézmény a *kisebb javadalmazású tisztviselőknél életszükséget képez, addig az előkelőbb osztálynál kizárólag: cselédmiseriát megszüntető kényelmi intézmény lesz.*

Itt ujult meg Zombor városának annyiszor elátkozott állapota: a kasztrendszer.

Kedves Tisztviselőtársak! Ne csüggedjünk, hanem okuljunk a tapasztaltakon; kérjünk fel Inhoff urat, hogy vegye ügyünket a kezébe és bizonyítsuk be, hogy *az elnökünk által kezdeményezett* intézmény prosperálhat és a hivatása nemcsak a *kényelem, hanem, és főleg a megélhetés biztosítása leend!*

A közös konyha megalakulása kétféle módon történhetik: alkalmi társulás útján,

s azóta évről-évre az alapszabályokban előirt estélyeken kívül, minden hazafias és társadalmi akcióból kiveszi részét, ünnepélyeken közreműködik, színielőadást adott a Schweidel szobor javára, Gomboson dalestélyt a gombosi Kossuth szobor javára.

1904-ben teljesedésbe ment a dalárda régi vágya: A közönség pártfogása folytán ugyanis oly kedvező helyzetbe jutott, hogy számot vetve a pénztárral, minden aggodalom nélkül belemehetett a zászlószentelés költségeibe. A mondott év szeptemberének 18-án önagysága Frey Imréné urasszony védelme alatt s városunk iparos lányai közül 18 korszorulanynak közreműködésével a beszerzett zászlót megáldattuk a plébánia templomban s ezzel kapcsolatosan bankettet adtunk s nagy sikerű dalestélyt rendeztünk, a kaszinói dalárda műsorunkhoz két számmal járult hozzá.

A városi közönségnek dalárdánk iránt való jóindulata akkor oly impozánsan nyilatkozott meg, hogy bár költségeink a katonazenével kétezer koronára rúgtak, a dalárda pénztárát csak mintegy husz korona kiadás terhelte s így zászlónkat körülbelül ingyen kaptuk Zombor város dalpártoló közönségétől.

József tanító, elragadó szép beszédben méltatta az iparosság örömmünepét.

1907-ben a rendes évi fellépéseken kívül a bérmlás alkalmával egy a főpásztor fogadásánál, mint a bérmlás napján is, a plébánia-templomban énekelt a dalárda vegyeskarban, augusztus 20-án pedig Zentán a legényegyesület javára rendezett nagyszerű dalestélyt.

Egybegyűjtöttem, ami emlékre lettem a dalárda husz éves működéséből s látom belőle, de láthatjuk mindannyian, hogy a hajtás, mely 20 év előtt zsendülni kezdett a magyar dalnak termőkertjében, lassankint megerősödvé, már számos gyümölcsöt éreft s ha volt is idő, midőn meddőség bántotta, az csak például szolgálhat a jövőre, hogy hervadásra új virulás következik, ha a termő talajt — szívünket — melegeneti a magyar dal szeretete.

Azért kedves dalostársaim csüggedetlenül tartsunk ki egymás mellett minden bekövetkező eshetőség között, lobogtassuk fenn a zászlót, mely alá sorakoztunk s visszahangozzék keblünkben mindenkor jeligenk:

Szívöl fakadjon mindig dalunk,

Ha búsulunk vagy ha vigadunk.

Szántó K.

vagy pedig mint törvényesen bejegyzett cég (szövetkezet). — E tekintetben a vélemények eltérőek.

Kényelmi szempontból az alkalmi társulás célszerűbb, mert itt a tagoknak csak jogaik vannak, — míg ellenben a szövetkezeti uton létesült intézménynél a tagok nemcsak jogokat élveznek, hanem kötelességet is vállalnak.

Az utóbbi a helyes s biztosabb mód a prosperáláshoz, mert — a szövetkezet jogi személy lévén — garantiát adni képes, ügyleteket köthet és hitele van.

Egy közös konyhában az ügyletek kötése feltétlenül szükséges, mert a fogyasztási cikkek (liszt, zsír, hus, zöldségféle stb.) vásárlása nagyban és előnyösen csakis kötésekkel eszközölhető. Az alkalmi társulat nagybani kötések nem eszközölhet, és pedig azért, mert tagjai tetszés szerint be- és kiléphetnek — a vezetőség a mindenkor adagok számát nem ismervén — nagyobb készlet beszerzését eszközölni — rizikó nélkül — nem tud.

Kicsinyben és a helybeli piacról mindent beszerezni — Isten ments!

Rátérve a közös konyha szervezésére — ugyancsak kétféle rendszer ajánlható a megoldáshoz: a házi kezelés és a vállalati rendszer.

A házi kezeléssel ezidőszerint ne foglalkozunk, mert a berendezés és a rezi költségei oly tökélettel igényelnek, amelynek megteremtése Zomborban lehetetlenség. Tőke nélkül berendezkedni és prosperálni lehetséges, de csakis úgy, ha a koszpénzt befizetjük, azután pedig éhezünk.

A legbiztosabb módszer a vállalati rendszer.

Mindenekelőtt hangsúlyoznunk kell azt, hogy e szótól „vállalat” ne ijedjünk meg, s ne gondoljunk alatta oly uzsorát, amely meggazdagodni akar anélkül, hogy ellenértéket szolgáltatson.

Nem. A közös konyha vállalata áll: a fogyasztási szövetkezet közvetlen és állandó felügyelete alatt levő oly intézetből, amely — a megállapítandó cautió letétele után — mindazt szolgáltatni köteles, amit a szövetkezet alapszabályszerűleg megállapított és a vállalkozó szerződésileg magára vállalt. Vállalkozó viseli a berendezési és mindazon költségeket, amelyek a közös konyha működésével egybekötnek stb. stb., egyszóval mindent a vállalkozó adni köteles s érte csupán az étkezési pénzt, no meg a konyhahulladékot kapja.

Az első látszatra, az ily intézmény a koresma izét felölteni látszik; de ha a dolgot alaposan meggondoltuk, látni fogjuk, hogy tévedtünk. Mert ha kellő ellenőrzés (ez a házi kezelésnél is a főkéllék) mellett a quantitát és a qualitát megvan, az étel ize ugyanaz lesz, amelyet otthon, a saját tűzhelyünkről, vagy pedig a leghirnevesebb kifőzdékből kaptuk vagy kapnánk.

Többen azt fogják kérdezni, hogy: hát miért fáj a vállalkozó, ha hasznot nem remél?

Feleletünk erre az, hogy egy közös konyha egymagában és semmi módon tartós ideig nem prosperálhat, s itt leledzik az indoka annak, hogy miért kívánja ezen intézményt a zombori tisztviselők fogyasztási szövetkezete létesíteni.

Ugyanis azonfelül, hogy a fogyasztási cikkeknek olcsóbb és alkalmoszerű bevásárlási forrásait a szövetkezet könnyebben leli föl, mint egy alkalmi társulat, a szövetkezet

egyidejűleg megalakítani szándékszik: a **tisztviselői otthon**.

Egy ilyen otthonnak a létesítése, különös tekintettel a mai politikai állapotokra: munkásmozgalom, szakszervezetek stb. oly szükség, amely nemcsak a társadalmi életünket, hanem a létjogunkat is megvédeni lesz hivatva.

Ezen otthon egy épületben lenne a közös konyhával, ahol a szövetkezet egy olvasót, míg a vállalkozó tartozik egy éttermet (a nőtlen, özvegy és gyermektelen tisztviselőnek bennétkezésre) berendezni. Itt jut a vállalkozó a következő haszonhoz: kap segítséget a házbérfizetéshez (az otthon); övé azon díjak, amelyek egyébként a gazdát és a szolgát illetnék, végül az italkimérés és dohányárúsítás (az otthon tagjai részére) jövedelmei.

A fogyasztási szövetkezet tagjai tehát használják a fogyasztási cikkek olcsóságát (tej, kávé, cukor, rum, bor stb.); a közös konyhából olcsón étkezhetnek és élvezik a tisztviselői otthon nyújtotta társadalmi és politikai előnyöket.

Föl hát bajtársak, lépünk a fogyasztási szövetkezet kötelekébe s alapítsuk meg mindazt, amellyel nemcsak a megélhetésünket, hanem a jövőnköt is biztosítani fogjuk!

Zombor, 1907. szeptember 22-én.

K. A. S.

Halotthamvasztás.

A társadalom minden rétegében, valamiut a társadalmi élet minden mozzanatát hiven visszatükröző sajtóban napról-napra többet és behatódobban foglalkoznak a halotthamvasztás kérdésével és megállapítható, hogy ma már a halotthamvasztásnak hazánkban igen jelentékeny pártja van, amely az eszme megvalósításának kérdését a napirendről levenni többé nem engedi. Annál kellemetlenebb, hogy az orvosok és természetvizsgálók Pozsonyban tartott XXXIV-ik vándorgyűlésén a halotthamvasztás ügyét szóba sem hozták. Hiszen éppen ezek a tudósok hivatottak arra elsősorban, hogy a nagyközönséget a halotthamvasztás előnyeiről felvilágosítsák és eloszlassák azt a sok tévhitet, amelyet az eszme ellenségei napról-napra terjesztenek. A Pesti Hirlap augusztus 29-iki számában ezen mulasztást szóvá is teszi, irván a következőket:

A halotthamvasztás propagandája. Az az óriási érdeklődés, mely a halotthamvasztás iránt országszerte mutatkozik, bizonyítja, hogy az eszme a megvalósításra már nálunk is megérett. De egyrészt a bizonytalan eredmény, másrészt pedig az a végtelen közöny, melyet nálunk új eszmék iránt tanusítanak, sokakat visszatart, hogy a dologgal a nyilvánosság előtt foglalkozzanak. Manapság már majdnem minden kulturált államban van néhány krematórium vagy legalább is olyan egyesület, mely halottégetők felállítását tűzte ki céljául. Ausztriában a halotthamvasztás hiveinek több egyesülete van. Például: Bécs, Prága, Reichenberg, Graz, Gablonzban stb. Németországban pedig — ahonét már a tár-

sadalmunkat érintő számos reformot átvettünk — 67 krematórium-egyesület van és három hivatalos lap jelenik meg. A szomszéd Szerbiában és Romániában is az ottani egyesületek nagyobb szabásu mozgalmat indítottak halotthamvasztók felállítására érdekében. Uglátszik, hogy ott az embereket könnyebb meggyőzni a halottégetés előnyeiről. Közismert dolog, hogy az emberi test rothadása megfertőzi sok helyen a földet és ezzel a vizet. Sőt az emberi test a földben táplálékot ad a baktériumok millióinak. Etikai szempontból igazuk van azoknak, kik azt állítják, hogy épp a tűznek használata — előidézővén a legtisztább, legideálisabb megsemmisülést — különbözteti meg az embert megholta után is az állattól. Ha pedig a kegyelet szempontjából nézzük a dolgot, csak azt említjük meg, hogy bizonyos idő multán a tetemetek közös sirba teszik, ami az élők kegyeletét nagyon sérti. Ha a temető helyébe kolumbárium lép, akkor mindenki örök időig megőrizheti a hamvakat tartalmazó urnákat, ami mindenesetre kegyeletesebb dolog. Helyes lett volna a magyar orvosok és természetvizsgálók Pozsonyban tartott vándorgyűlésén ezen valóban fontos kérdést is szóba hozni. Hisz ők a leghivatottabbak ezen igazságok terjesztésére. És ha fáradozásuk nem is jár mindjárt a kívánt eredménnyel, azért mégis az eszme terjedésének nagy szolgálatot tettek volna. Reméljük, hogy ez a kiváló testület jövőre pótolni fogja mulasztását.

A halotthamvasztás eszmeje mind nagyobb tért hódít, hiveinek száma ugyancsak szaporodik. Az országos halotthamvasztó egyesület alapszabályait jóváhagyás végett már felterjesztették a belügyminiszterhez, az egyik leghatalmasabb egyesülete lesz ez a társadalomnak.

Legujabban Kolozsvárott alakítanak fiókegyesületet, amelynek elnöke dr. Apáthy István tudós professzor lesz.

Szeged, Temesvár, Pozsony és Kolozsvár megkeresésére az országos egyesület ezen városokban ismertető estélyeket fog rendezni.

Előfizetési felhívás

a
„BÁCSKA”

XXX. évfolyamára

Előfizetési feltételek:

Helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán küldve:

Egész évre . . . . . 12 korona.
Fél évre . . . . . 6 korona.
Negyedévre . . . . . 3 korona.

Néptanítók számára:

Egész évre . . . . . 8 korona.
Fél évre . . . . . 4 korona.
Negyedévre . . . . . 2 korona.

Előfizetési pénzek **Bittermann Nándor és fia** könyv- és könyomdájába küldendők.

H i r e k .

Nekem is volt . . .

Nekem is volt álmom,
Nekem is volt vágyam,
Nekem is letépték
Fehér, könnyű szárnyam,
Engem is tiportak
Sötét, nehéz gondok
S elgondoltam akkor,
Hogy akik búsulnak,
Azok mind — bolondok!

Eloszlik a bánat
S jön helyette másik.
Hajnali ég alján
Fényes csillag látszik,
Reszkető világa
Imádság és élet . . .
Valamire vágyom,
Valamitől félek . . .
Könnyes szemmel kérдем:
Lehetek-e boldog?
Hisz akik szeretnek,
Azok mind — bolondok!

S látjátok, oly édes
Ez a gyötrő bánat,
Langyos szellő tépi
Hajamat, ruhámat,
Meggürösztí esőkkel
Könnyes szemem párját.
Altatja szívemnek
Ezer búját, gondját . . .
Ugy-e édes szívem
Né esereljünk gondot:
Maradjunk szerelmes,
Búsuló — bolondok!

Dr. Badványné Ruttkay Emma.

A főispán üdvözlése. A Bács-Bodrog vármegyei általános tanítóegyesület folyó hó 22-én és 23-án tartotta Ujvidéken rendes közgyűlést, amelyből Fernbach Károly főispánt, Vojnits István alispánt és Faragó János helyettes tanfelügyelőt lelkes hangú táviratban üdvözölték. A főispánhoz intézett távirat így hangzik:

Méltóságos Fernbach Károly urnak,
Bács-Bodrog vármegye főispánja
ZOMBOR.

Bács-Bodrog vármegye általános tanítóegyesülete őszinte üdvözlétének kifejezése mellett hálásan emlékezik vissza múlt évi december hóban Zombor sz. kir. városában tartott nagyértekezlete alkalmából Méltóságodnak a tanítói fizetések rendezése körül tapasztalt s a vármegye törvényhatósági ülésében kifejtett támogatásáért fogadja Méltóságos főispán ur a közgyűlés mély tiszteletének a kijelentését.

MOLNÁR FERENC,
az egyesület elnöke.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Sztanó Endre zombori adóhivatali tisztet az igali adóhivatalhoz ellenőrré nevezte ki.

Kinevezés. Ujvidék városában rendszerezett második közjegyzői állásra Szerényi István apatini kir. közjegyző nevezett ki.

Kinevezés. Elek Zoltán topolyai posta- és táviratgyakornokot a postaigazgatóság Karánszabesre segéd-tiszté nevezte ki.

Kinevezés. A pénzügyminiszter Leli István hódvári adóhivatali gyakornokot a bajai m. kir. adóhivatalhoz adó-tiszté ideiglenes minőségben kinevezte.

Joggyakornoki kinevezés. A szegedi kir. ítélőtábla elnöke dr. Viktor István palánkai járásbírói díjtalan joggyakornokot a vezetése alatt álló ítélőtábla kerületébe díjas joggyakornokká nevezte ki.

Tenyészállatdíjazás. A Bács-Bodrog vármegyei Gazdasági Egyesület folyó hó 22-én Csurogon díjazással egybekötve tenyészállatkiállítást rendezett, a mely alkalmából a kiállításon résztvevők Darányi földművelésügyi minisztert, valamint Fernbach Károly főispánt táviratilag üdvözölték. A vármegyénk népszerű főispánjához a következő táviratot küldték:

Méltóságos
FERNBACH KÁROLY főispán urnak
Zombor.

A esurogi tenyészállatkiállítás és díjazás alkalmából egybekötve gazdák nevében mély tisztelettel üdvözöljük Gazdasági Egyesületünk hathatós támogatóját és igaz barátját.

Dr. Széchényi, Günther.

Visszahelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Závodszy Levente dr. tanárt a helybeli áll. főgimnáziumhoz rendes tanári minőségben saját kérelmére visszahelyezte.

Áthelyezés. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kalmár Jolán trencsényi állami felsőbb leányiskolai tanítónőt a szabadkai állami felsőbb leányiskolához helyezte át.

Vármegyei közgyűlés. Bács-Bodrog vármegye törvényhatósági bizottsága folyó hó október hó 5-én tartja meg rendes évi közgyűlést. A vármegyei és városi közigazgatási bizottságok ülése, mivel október 6-ika vasárnapra esik, hétfőn, október hó 7-én lesz megtartva.

Egyházmegyei hírek. Bászler István garai plébános, Bálint György szilágyi adminisztrátorra kinevezettek.

Uj doktorok. Folyó hó 14-én a kolozsvári egyetemen jogtudományi doktorra avatták Müller János és Veszelszky Dezső zombori lakosokat.

Kitüntetett tanító. A kultuszminiszter Göndör Ferenc óbecsei tanítónak, a bacsmezei tanítószövetség elnökének a lakosság anyagi helyzetének javítására irányuló közhasznú sikeres munkásságáért köszönetét és elismerését fejezte ki.

Református misszió egyház Zomborban. Vasárnap délelőtt 12 órakor az ev. ref. egyház hívei népes közgyűlést tartottak az ág. ev. templomban, a melyen Arany Gusztáv pacséri lelkész indítványára elhatározták, hogy Zomborban misszió anyagyházzá alakulnak; hogy templom, paplak és az iskolafejlesztésének költségeire országos gyűjtés engedélyezéséért a belügyminiszterhez felterjesztést intéznek; hogy 20000 korona segély adományozásáért az ev. ref. országos alapok egyetemes kezeléséhez kérvénnyel fordulnak. A hívek részéről adandó bármily összegű adományok Kozma László úr, a dunamelléki-bácsi egyházmegyei gondnokság világi elnöke kezébe juttatandók. Az adakozások már a közgyűlés kezdete alatt megkezdettek: Kozma László 500 kor., Hettesheimer Henrik, Dömötör Pál 150—150 kor., Arany Gusztáv, János Antal 100—100 kor., dr. Pataj Sándor, özv. Tomsányi Endréné, Zsoldos Benő, 60—60 korona. Az aláírt összegek három év alatt egyenlő részben törleszthetők.

Október 10. Mivel a munkásszervezet október 10-re, a képviselőház megnyitásának napjára kimondotta az általános munkaszünetet, az ezt követő napon, azaz október 11-én a lapok sem jelenhetnek meg, úgy hogy a közönség a képviselőház megnyitásának lefolyásáról és az általános választójog mellett való munkástüntetésről is csak az október 12-én megjelenő lapokból fog értesülhetni.

Tisztújító gyűlés. Az antialkoholista páholy folyó hó 25-én tisztújító gyűlést tart, melyre az összes tagok ez uton is meghívattak.

Kocián hegedűje elveszett. Ez volt az utóbbi napokban a művészvilág szenzációja. A dolog úgy történt, hogy amikor a nagy művész Pardubitzba érkezett, hogy vonatot cseréljen, podgyászát és híres Guárnerius hegedűjét másik kocsiba tette és azon hiszemben, hogy a gyorsvonat, amelyen jött, fogja előbb Pardubitzba elhagyni, ismerőseivel, akikkel addig utazott, tovább beszélgetett. Azalatt azonban a személyvonat, amelyen neki utazását folytatni kellett volna, hagyta el az állomást, magával vive Kocián drága hegedűjét. Képzeltetni a művész ijedelmét, amikor a vonatot tovább roogni látta. Azonnal sürgönyöztek és legott meg is jött az értesítés, hogy a hegedűt a legközelebbi vonattal visszaküldik. Szegény Kociánnak a percek évek gyanánt multak el, míg végre kiszült, hogy a visszaérkezett hegedű még sem hegedű, hanem egy podgyász gyanánt feladva volt gordonka. Ujabb kétségbeesés, újabb sürgönyözés! Azalatt az elrobogott vonaton észrevették a gazdátlan podgyászt és a harmadik állomáson leadták. Ott azután Kocián egyik barátja, aki a hegedű után utazott, a megfizethetetlen hangszert sértetlen állapotban átvette és boldog tulajdonosának visszahozta. Így most már vidéki városaink, amelyekben Kocián legközelebb hangversenyzik, újra gyönyörködhetnek ezen párját ritkító hegedű nemes tónusán. Városunkban október hó 9-én fog hangversenyezni a városi színházban. Ez előadásra jegyek előre válthatók Kollár József könyvkereskedésében.

Tisztviselők kongresszusa. Folyó hó 22-én és 23-án gyülekeztek össze az ország minden részéből az állami tisztviselők képviselői Szegeden, hogy régi bajainak hangot adjanak és hogy imponáló tömegekkel és mozgalmuk komolyságával a kormányra is hassanak. Hosszu esztendő küzdelmének a legerőteljesebb megnyilatkozása volt ezen kongresszus. A magyar közönségnek a tisztviselők iránt való osztatlan rokonszenve és becsülése lesz az a nagy támogató erő, amely a tisztviselők ügyét feltétlenül diadalra segíti. A kongresszusról legközelebbi számunkban fogunk részletesen beszámolni.

Az általános munkaszünet. A szociáldemokratapárt október hó 10-én, a parlament megnyitásának napján általános munkaszünettel tüntet a választói jog reformjárt. A párt mozgalmához eddig a következő bacsikai városok szervezett munkássága csatlakozott: Zombor, Baja, Szabadka, Ujvidék, Zenta. Szeptember 29-én a munkásság az általános munkaszünet ügyében népgyűlést tart Zomborban, Baján, Szabadkán, Szilbereken, Sztapáron, Cserevén, Csonoplyán, Bácsgyulafalván, Kerényen, Oszivácon, Ujszivácon, O-és Ujverbáson.

Uj h. é. vasutak. A kereskedelemügyi miniszter Kovács János és dr. Pertich Kálmán szabadkai lakosoknak Szabadka állomásától Jánoshalma állomás és onnan Kecel állomásig, illetve Baja és Csantavér állomásig, valamint Szabadkától Okanizsa állomásig vezetendő h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedélyt megadta.

D. M. K. E. közgyűlés. A Dél-magyarországi Magyar Közművelődési Egyesület bacsmezei és zombori fiókjá a központnak beterjesztendő 1907. évi zárszámadás megvizsgálása és az 1908. évi költségvetés meghatározása tárgyában 1907. évi szeptember hó 25-én d. u. 5 órakor Zomborban, a vármegyei tanácskozási termében közgyűlést tart, melyre a fiók alapító és rendes tagjait, valamint az igazgatóság tagjait meghívja a D. M. K. E. fiók elnöksége.

Tanítóválasztás Kunbaján. A kunbajai róm. kath. iskolaszék a megüresedett tanítói állásra Stumfögger Márton szilbereki tanítót választotta meg.

Házasság. Sterk Géza bacsalmási tanító f. hó 24-én vezeti oltárhoz Abt Veronkát Bacsalmáson.

szett. Ez szvilág szen-gy amikor a tt, hogy vo-s Guárnerius te és azon melyen jött, ismerősei-beszélggett. at, amelyen olna, hagyta ocián drága z ijedelmét, látta. Azon-g is jött az özelebbi vo-ociánnak a , mig végre dü még sem nánt feladva esés, ujjabb ott vonaton zt és a har-után Kocián n utazott, a tlen állapot-ának vissza-saink, ame-gversenyzik, árját ritkító ban október városi szin-re válthatók en.

esszusa. eztek össze állami tiszt-gy régi ba-ny imponáló olyságával a r esztendők megnyilatko-magyar kö-lő osztatlan az a nagy selők ügyét ngresszusról részletesen

aszünet. hó 10-én, a n általános jog reform-a következő ssága csatla-ka, Ujvidék, sság az álta-gyülést tart Szilbereken, a. Bácsgyula-szivácon, O-

kereskede-és dr. Per-k Szabadka s és onnan s Csantavér ol Okanizsa tvonalra az

és. A Dél-dési Egyesü-központnak nadás meg-gvetés meg-szeptember -ban, a vár- közgyülést des tagjait, meghívja a

baján. A megüresedett Márton szil-

bácsalmási z Abt Ve-

A monostorszegi bérmálás alkalmával, mely f. hó 27-én pénteken leend, a bezdáni olvasókori dalárda Führer Vokal miséjét fogja előadni. Offertorium alatt Jám-bor Béla Hagitt: „O salutaris hostia!“-ját fogja énekelni.

Kamarai ülés. A szegedi kereske-delmi és iparkamara f. hó 26-án délután 2 órakor a kamarai székház termében teljes ülést tart A tárgysorozatból kiemeltük vár-megyénket és városunkat érdeklő következő főbb pontokat: Első bácskai asztalosszövet-kezet és faáruipar államsegélye. — Hajósevíts András zombori késes mester államsegélye. — Petzler Ádám németpalánkai asztalos mester államsegélye. — Ugri Mihály zombori fazekas államsegélye. — Kern Péter ujver-bászi takács használatára engedélyezett gépek átengedése. — Özv. Birly Józsefné hódási műszövő használatára engedélyezett gépek átengedése. — Abel Nándor palánkai takács használatára engedélyezett állami gépek át-engedése. — Angelly Henrik szabadkai esz-tergályos használatára engedélyezett állami gépek átengedése. — Tiefenbach Pál ujvidéki műszövő használatára engedélyezett állami gépek átengedése. — Horváth Ödön zentai szappangyártó iparos államsegélye. — Rózsa Sándor zentai kályhas államsegélye. — Özv. Verle Aladárné bajai harisnyaszövő állam-segélye. — A hódási kenderfonó és kötél-verőgyár állami kedvezménye. — Bács-Bod-rog vármegye átirata a hetivásár látogatási szabályrendeletnek Kumbaja községet érdeklő változtatása tárgyában. — Bács-Bodrog vár-megye átirata Bajsa községnek hetivásárjára állatfelhajtást kérő folyamodványa. — Bács-Bodrog vármegye átirata Pincéd község hetivásár iránti beadott kérelme. — A kereske-delemügyi miniszter leirata az ujvidéki szabó-ipari, az ujverbászi és óbcesei cipészipari vándortanfolyamok ügyében. — Ujvidék sz. kir. város rendőrkapitányi hivatalának átirata Hajós Vilma ujvidéki cég végeladása ügyében. — A szabadkai kereskedelmi egyesület felső kereskedelmi iskolája támogatása ügyében.

Kutba ugrott asszony. Czoll Frigyes szabadkai szabó tegnapelőtt este ren-des időben pihenni tért családjával. Egyszerre csak arra ébredt fel, hogy örült sikoltás és jajveszékélés hallatszik saját udvarán. Czoll kiugrott az ágyból és kirohant az udvarra. Borzalmas látvány tárult szeméi elé. Fele-sége, ki beteges és hiszterikus nő volt, egy nem normális pillanatban a kutba ugrott és ott fuldokolva iszonyu sikoltozással emberek után, segítségért kiabált. Czollt annyira meg-lepte a retentő látvány, hogy maga is tehe-tellenül futott jobbra-balra, de felesége ki-mentésére nem gondolt. Mig a szomszédokat fölverte és segítségért kiabált, a szerencsétlen nő a kutban meghalt. Nemsokára a szeren-csétlenség után a mentők is megérkeztek, de már nem tudták az asszonyt életre kelteni. Czoll Frigyes kihallgatták és ő azt adta elő a rendőrségen, hogy felesége végzetes tettét egy beteges rohamában követhette el, mert köztük semmi olyas nem történt, amiért az asszonynak az élettől megválni kellett volna. Feleségével már 8 év óta jó házas életet éltek.

Egy bajai ember találmánya. A mezőgazdaság terén egy korszakalkotó gép első munkájáról, illetve bemutatásáról vettünk hírt. A gép Köszegi Károly bajai lakos zse-niális találmánya és hivatva van az ekének eddigi nehéz és lassu munkáját sokkal in-tenzivebbé tenni. A gép automobil rendszerű, vagyis magánjáró és a föld megmunkálását 2 szemben fekvő, 6 könyökös tengelyre ágya-zott emeltyű karokra szerelt kapák lengő mozgása által végzi másfél méter szélesség-ben és 50 cm-ig beállítható mélységben oly tökéletesen és gyorsan, hogy azt eddig semmi-féle ekével elérni nem lehetett.

Megőrült a völegénye halála miatt. Megirtuk, hogy Temesvárott két héttel ezelőtt Mayer Emil dr. postatiszt a Koronaherceg szállodában történt liftszeren-csétlenségénél életét vesztette. Mayer jégben járt Fengler Károlynéval, egy férjétől elvált nagyon szép asszonnyal. Ez az asszony idegbajba esett, amikor völegénye haláláról értesült. Budapestre ment fel és nővérénél,

Tolnay Szigfriednél vett lakást. A szeren-csétlen nő vigasztalhatatlan volt és napról-napra rosszabbodott állapota. A mult héten késsel agyon akarta szurni magát, de esa-ládja megakadályozta. A kerületi tishti orvos különben már konstata, hogy a szegény asszony megőrült és elrendelte elmeógyó-intézetbe való szállítását.

Öngyilkosság. Egy hányatott élet ért véget a mult csütörtökön Szenttamáson. Sijasics Mikó nevű 56 éves gazdaember, aki valamikor jobb időket is látott, a nyomor elől a halálba menekült, önkézüleg oltva ki életét. Sijasics jó módu gazda volt, de annyira tönkrement, hogy az utóbbi időben már mások kegyére szorult. E miatt nagyon elke-seredett, buskomorságka esett és elhatározta, hogy megvál az élettől. Mult csütörtökön az Ujvidéken levő felesége által küldött pénzen revolvert vásárolt és ebéd után bezárkózva szobájába, föbe lőtte magát. A golyó a ha-lántéka fölött hatolt be a fejébe és rögtöni halált okozott.

A robogó vonat alatt. Szabadkán egy mozdonyból és husz teherkocsiból álló vonat tolatás közben elütött a szabadkai állomáson egy vasuti munkást. A vonatot azonnal fékeztek, de mielőtt megállhatott volna, mind a husz teherkocsi átment azon a helyen, ahol a munkás a vágányok közé bukkott. Izzalmas percek voltak ezek; de a rémületet csakhamar a legnagyobb csudál-kozás váltotta föl, — mert a munkás minden komoly sérülés nélkül mászott ki a vonat alól, amikor az, a legutolsó pillanatban meg-állt. Szerencsére a mozdony a tolatásnál hátul volt. A mozdonyvezető azonnal fékezett és a vonat megállt éppen akkor, amidőn a hátullevő mozdony alig félméternyire közeli-tette meg a halálos rémületben szorosan a földre lapuló munkást. A mozdonyon alul, nagyon alacsonyan is vannak szerkezetek, melyek szétronsolták volna a munkás testét. Mikor a vonat megállt, kimászott veszedelmes helyzetéből. Egyéb baja a nagy ijedségen kívül nem történt, csak az, hogy estében beütötte orrát. Miután a vért lemosta arcáról, ismét munkába állt.

Versenyárgyalás a honvéd-ség kenyérére és zabjára. A Sze-gedi II. honvédkerület folyó évi 3097. sz. hirdetménye szerint Nagybecskerek, Versec, Oravica, Pancsova, Orsova, Arad, Szabadka, Zombor, Ujvidék és Baja állomásokon a honvédségi csapatok részére 1908. évben szükséges kenyér- és zabnak biztosítása cél-jából, Nagybecskerek-, Versec- és Lugoson f. évi október hó 3-án, Aradon október hó 15-én és Szabadkán október hó 16-án mindig délelőtt 9 órakor versenyárgyalás fog tar-tatni. A szállítási feltételek a helybeli honvéd-állomás parancsnokságnál bármikor megte-kinthetők.

Két betörés.

A véres dánosi rablógyilkosság óta rossz sor jár a cigányokra. A nyomozások szinre hozzák apróbb-nagyobb gazságaikat. Mind-amellett, hogy a hatóságok az utóbbi időben sok keserű órát szerzett nekik, a szilaj cigány-vér egy pillanatra sem nyughatik. Nem riad-nak vissza a legvakmerőbb rablásoktól, sőt gyilkosságoktól sem.

Pár nap előtt történt, hogy a martonosi határban egy tanya falát ásták meg.

Csütörtökről péntekre virradóra Haj-nóczky Illés martonosi jó módu gazda szállási lakoházának falát ásták ki a kóboreigányok. A tiszta szobában talált toll- és ruhaneműeket, valamint ékszereket mintegy 1200 korona értékben raboltak el.

A szegedi keramit-gyár körüli kubik-gödörökben már két év óta laknak cigányok, mint állandó telepesek és ottani illetőségűek. A cigányok között tulnyomó számban a Gyorgye és Csurár-familiák vannak. A bün-tényben a magyarkanizsai csendőrség nyo-

mozott. A puhatolás szálai ezen telepre ve-zettek és itt a szegedi rendőrséggel együtt sikerült a tetteseket le is tartóztatni.

A letartóztatottak a kihallgatás alkal-mával beismerték, hogy Gyorgye Bangó fel-szólítására határozta el a betörést. Azon az éjszakán a koczikat az asszonyok és gyer-mekek őrizetére bizva, a szegedi határban hagyták, férfiak pedig, nyolcan, késsel, bal-tával, reszelővel, furóval, ásóval és kapával fölfegyverkezve, óvatosan a tanyát állottak körül. Hat embert örnek állítottak fel s Gyorgye Bangó kiadta a parancsot, hogy aki élő csak kijön a tanyából, annak irgalom nélkül el kell vágni a nyakát.

— Mert — mondotta — ha a kakasnak elvágják a torkát, nem kukorébol többet. Nekünk csendre van szükségünk, hogy dol-gozhassunk . . .

Ezután Csurár Lajos és Kovács Antal munkához láttak. A véső gyorsan dolgozott a kezükben. Nemsokára oly nagy nyilást vájtak a falon, hogy azon egy ember kényel-mesen a szobába bujhatott. A szobába Csu-rár Lajos ment be s a bent talált ékszereket, ruha- és tollneműt Kovács Antalnak kiado-gatta, aki ismét kézzől-kézre tovább adta a lopott jószágot.

Minthogy a cigányok zaj nélkül nem dolgozhattak, a házbeliek idejében észre vették a kellemetlen látogatókat. Látva azonban a fegyveres alakokat, akik a holdvilág fényénél gyík fürgeséggel dolgoztak, nem mertek lár-mát ütni. Attól tartottak, hogy a legkisebb moccanást is életükkel fizethetik meg, ami valószínűleg bekövetkezett volna, mert a ci-gányok rákészülték.

Hajnóczky Illés másnap reggel feljelen-tette az esetet a csendőrségen, amely a cigányokat rövid hajsza után össze is fogdosta. Az ellopott holmi jórészét megtalálták náluk, csupán a toll hiányzott, amit a tollas zsidó-nak pocsékoltak el.

A csendőrség és a rendőrség a három főkolompost erősen megláncolva bevitték a szegedi városházára.

A másik betöréses lopást Baján követ-ték el a cigányok. Szombatrol vasárnap vir-radóra betörték Horvát Mihályné gyümölcsös kofa lakásába s elvittek onnan egy arany-órát láncsal, arany melltűt és 12 drb arany-gyűrűt és mintegy 1800 korona készpénzt.

A rendőrség nyomban megindította a nyomozást s megküldötte a lopott tárgyak leírását a környék valamennyi rendőrhátó-ságaihoz.

Molnár, bajai főkapitány kiderítette, hogy Oláh Farkas Pál betörésért többször büntetett cigány állandó összeköttetésben áll az őrszál-lási cigányokkal s hogy a betörés előtti való napokban is künn járt Őrszálláson.

Előállította Oláh Farkast, ki eleinte azt is letagadta, hogy valaha Őrszálláson járt. Mikor azonban ezt rábizonyították, bevallotta, hogy ő követte el a lopást s az ékszereket átadta értékesítés végett az őrszállási cigá-nyoknak.

Oláh Farkast letartóztatták s bekísérték Szabadkára, őrszállási cinkosait pedig a csend-őrség nyomozza.

Szerkesztői üzenet.

B. bezdán. Szíves tudósítását köszönjük, keres-sen fel bennünket többször is.

HIRDETÉSEK.

2744/1907.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

Bajsa községben üresedésben lévő havi utólagos részletekben fizetendő 600 korona évi javadalmazással díjazott gyalogrendőri állásra pályázatot irunk ki.

Kérvények **f. évi október hó 6-ig** nyújtandók be az alulírt előjárásánál.

Bajsa, 1907. szeptember 21.

Kanyó Ödön, **Vojnich József,**
aljegyző. 2—1 bíró.

Ad 1190/1907. szám.

Árverési hirdetmény.

Bácskertes község előjárósága részéről közhírré tétetik, hogy a községi vadászati jog az 1883. évi XX. t. c. 3. §-a értelmében 1907. évi október hó 14-től 1913. évi október hó 13-ig terjedő (6) hat évre **1907. évi október hó 13-án délutáni 3 órakor** Bácskertes község tanácstermében megtartandó nyilvános szóbeli árverésen haszonbérbe fog adatni.

Az árverési feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt betekinthetők.

Bácskertesén, 1907. évi szeptember hó 21-én.

Török Endre, **Dubacz István,**
jegyző. 2—1 bíró.

Házeladás.

Apatini-ut 35. sz. ház **szabadkézből eladó.** Bővebbet Apatini-ut 25. sz. a. 6—1

Kiadó butorozott szoba.

Egy külön bejáratu utcai butorozott szoba Orgona-utca 1. sz. a. azonnal kiadó. Bővebbet ugyanott. 3—2

Eredeti svéd gyártmányu

BOLINDERS NYERSOLAJMOTOROK
és NYERSOLAJLOKOMOBILOK

==== RUNDLÖF SZABADALMA! ====

Ezernél
több
üzemben!

Ezernél
több
üzemben!

==== Üzemük a létező legolcsóbb, legmegbízhatóbb. ====

Szerkezetük szabatos, könnyen érthető, könnyen hozzáférhető, — a por elől védve van. Kezeléshez nem kell gépész. Megindítás után nem kell felügyelet. Pénzügyőri felügyelet nincsen — bármely üzemhez és bárhol használhatók. Motorok 3-tól 100 lóerőig és feljebb. — Lokomobilok 5-től 20 lóerőig. Szakszerű felvilágosításokkal, árjegyzékkel, ajánlattal és referenciákkal kívánatra díjmentesen szolgálunk.

SCHVARCZ JÓZSEF ÉS TARSÁ gépraktár és műszaki iroda
BUDAPEST, V., Váci-körút 26. — Távirati cím „USZU” Budapest.

BUDAPESTEN**AZ EGYETLEN****FÜGGETLEN****ELLENZÉKI**

nagy napilap

„AZ UJSÁG”

Előfizetési ára:

Egész évre	28 K — fill.
Fél évre	14 K — fill.
Negyedévre	7 K — fill.
Egy hónapra	2 K 40 fill.

Megrendelési cím: „AZ UJSÁG” kiadóhivatala
Budapest, VII., Rákóczi-ut 54.

Irnok-végrehajtó

kerestetik 800 korona évi fizetéssel. — Bővebbet a kiadóhivatalban.

3-3

5310/1907.

Pályázati hirdetmény.

A Mélykut községben lemondás folytán megüresedett községi orvosi állásra pályázatot hirdetek.

Az állás javadalmazását képezik: 1600 korona készpénzfizetés, 60 fillér nappali, 1 kor. 20 fillér éjjeli látogatási, továbbá 40 fillér halottkémlési díj és a husszemledijak.

Felhivom a pályázni kívánókat, hogy az 1883. I. 9. §-a, illetőleg az 1876. XIV. 143. § a értelmében felszerelt és az eddigi működését igazoló bizonyítványokkal is ellátott kérvényüket hozzám f. évi október hó 15-ig bezárólag benyujtsák.

Bácsalmás, 1907. szeptember 16.

Főszolgabíró hiv. távol:

K O L L E R,
szolgabíró.

2-1

HIRDETÉSEK

FELVÉTELNEK

LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN.

HIRDETÉS.

Tekintve azon körülményt, hogy vidéki zongora vásárlók igen sok esetben nagy összegért silány gyártmányt vásárolnak, legtöbbször a zongora esinos alakja vagy cifra belső szerkezete által vezetettve, a nélkül, hogy annak hangját vagy valódi értékét megítélni tudnák, a következő hirdetést teszem közzé:

Alulírt a nyári szünetemet Budapesten egyik legrégebb és legismertebb cég zongoratermeiben és műhelyeiben töltöttem, a zongora szerkezetek megismerése és a hangolás gyakorlásával.

Mint ilyen, **közvetitek 5 évi jótállás mellett Budapestről a legkitünőbb gyártmányu zongorákat és pianókat**, ugyszintén **harmoniumokat**, részletfizetésre is. Kevésé használt **teljesen jó karban levő** zongorákat 500 koronától 600 koronáig. **Uj zongorákat 600 koronától 4000 koronáig. Kivánatra vevővel felutazom.**

Ajánlom e hirdetést különösen tisztelt kartársaim figyelmébe.

FARKAS FERENC,
községi tanító Beszében.

3-3

MARSCHALL ALAJOS

zongoramester és hangoló Szegedről,

1907. évi október hó 1-én városunkba érkezik. Elvállal mindennemű javításokat, valamint **zongorahangolásokat** is. Jelentkezni lehet **Gergurov Dániel és Fia** vaskereskedésében Zombor, Kossuth-utca.

3-2

4357/1907. sz.

Pályázati hirdetmény.

Ujverbász községben lemondás folytán üresedésbe jött és évi 600 koronával javadalmazott községi díjnoki állásra **szeptember hó 30-iki** határidővel pályázatot hirdetvén, felhivom a pályázni óhajtókat, hogy minősítési és eddigi alkalmaztatásukat igazoló okmányokkal felszerelt sajátkezüleg irt kérvényeiket a fenti határidőig hozzám nyujtsák be.

Kula, 1907. szeptember hó 16-án.

SZTRILICH BÉLA,
főszolgabíró.

2-2

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázólo-szer puha padló számára.

Keil-féle fehér glazur fénymáz mosdók számára 90 fl.

Keil-féle viasz-kenőcs kemény padló számára.

Keil-féle arany-fénymáz képkereteknek 40 fl.

Keil-féle padlófénymáz 90 fl.

Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

Mindenkor kaphatók:

8-6

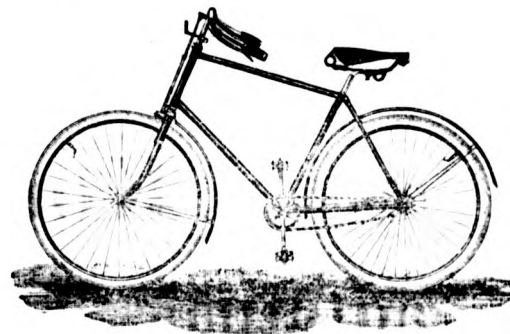
Weidinger S. és Zs. cégnél Zomborban.

Mindennemű varrógépek és kerékpárok javítóműhelye.

TURY JÁNOS

mechanikai gépműhelye ZOMBOR, Galamb-utca 10.

Nagy kerékpár javítóműhely, valamint varrógép, számozógép, grammofon, villanyos csengő és minden e szakmába vágó gépek javítóműhelye. Eszközöl villanyos csengő bevezetéseket szavatosság mellett.

20-20

Allandó raktár:

Varró- és himző-gépekben, kerékpároknak és ezek alkatrészeiben.

A Courier kerékpárok képviselője.

Szolid árak, kedvezményes fizetési feltételek.

Minden gép javításáért 1 évi szavatosság.

Minden varrógéphez alkatrészek.

Választék kerékpár alkatrészekben.

Könyv- és könyomdai műintézet.

TELEFONSZÁM : 18.

B Á C S K A

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY KIADÓHIVATALA.

Bittermann Nándor és Fia
Zombor, vármegye palota.

Gyors és pontos kiszolgálás. Méltányos árak.

Folyóiratok, szépirodalmi és szaklapok, tudományos és közgazdasági művek, iskolai értesítők, röpiratok, gyászjelentések, váltók, táblázatok, számlák, levélfejek, névjegyek, eljegyzési és esketési kártyák, sima és dombornyomatu monogrammok, falragaszok, körlevelek, táncvigalmi meghívók, táncrendek, étlapok stb. minden e szakmába vágó munkák magyar, dalmát, szerb és német nyelven készíttetnek

csinos és izléses kiállításban.

Papir- és írószerek a bevásárlási áron.

Könyvkötőmunkák

elfogadtatnak és a kiállítási áron szállítatnak.

**Községi nyomtatványokból
 nagy raktár.**